

Ukiumi Tuhaktigutit

Ikut Nunat Ataani kiunahuaktut Hilat Aalanguktititlugit Keelinikmi, Nunavut

Hamani hanayakhami, kimilguuktugut kanuk Ikut nunat ataani uataani Nunavut aalanguktiliktut ilanganut hilat aalangukgigutainik. Pinahuaktait kimilguulugit ovalo kungiaklugit aalangugutait avatiligiyiit, kungiaklugu Ikaluktutiak. 2023mi, havaktivut havakhimayait kitkanit July 22mit –August 31mut Ikaluktutiami. 2023mi, kungiakhimappugit pingahut nunaat; (1) Akulailguk (20 km uataani Ikaluktutiak); (2) “*Tikigakyuak*” ovalo (3) tahiuyat hanianik *Kitigaq* (40 km uataani Ikaluktutiak). Ukiuk, hamna hanayakhat nuutitigutainik hikut nunat ataani avatiligiyiit Keelinikmi aviktukhimayut hitamut mikiyunik hanayakhat: (1) Kungiaklugit hikut nunat ataani unakutait; (2) Kanugitjutait ovalo nuutitigutait Ukiuktaktumi tahiit; (3) Hikut nunat ataani hinaat aalanguktigutait ovalo (4) Puyuut pikataktut hikut nunat ataaniit hinaanit nungutigutainit.

Kimilguuktiit Ilauyut 2023mi

Stéphanie Coulombe (Kimilguukti Kauyimayunit, Polar Knowledge Canada)

David Didier (Ilihakti, Université du Québec à Rimouski)

Frédéric Bouchard (Ilihakti, University of Sherbrooke)

Gwenaëlle Chaillou (Ilihakti, Université du Québec à Rimouski–ISMER)

Samuel Binette & Carole-Anne Guay (MSc ilihaktut, Université du Québec à Rimouski)

Adèle Joyeux, Gaël Machemin & Loek Pascaud (PhD & MSc ilihaktut, University of Sherbrooke)

Bay Berry (PhD ilihaktut, Dalhousie University)

Alfonso Mucci (Ilihaktiugaluak, McGill University)

Jasmine Tiktalek, Shannon Evetalegak & Aili Pedersen (nunami havakti, Polar Knowledge Canada)

Hatim Ben Said & Olorunfemi Omonigbehin (MSc & PhD ilihaktuk, INRS)

Joseph Evetalegak Jr. (nunami ikayukti guide, Ekaluktutiak HTO)

Nunami havaktait 2023mi

1. Kungiaklugit hikut nunat ataani unakutait

2023mi, katitikhimayugut nunauyanik unakutainik katitikhugit talimani kungiakviinit ilihimayut 2019mit 2021mut. Ilihimitugut kungiakiik ukiumi.

2. Nuutitigutait tahiit nigigani Keelinik

Hamani ilangani hanayakhat ukiumi 2023 ovalo nunami katitigutait ukiumi kitkaniiniaktut paknaiyautainut ukiumi 2024 nunami kimilguugutait havaniaktainik aatjikutainik nunaat. Nunami katitigutait ilauniaktut (1) naalautikut kimilguugutait ovalo nunauyat naunaiyagutainik kaanganit katitigiaganik kimilguugutainut ovalo (2) nunat ataani katitigutait imait (ititjutait imat) ovalo kimilguugutainik amigaivyaktut tahiit kanugitaakhaat. Kungialiuniaktugutlu tingmitjutikut nunauyaluluta hanayaanganik piksat takunakpiaktut nunaanik. Hivuliit takuyavut ukakhimayut malguunikaktut tahinik hamani; atauhik

mahaktiktumik hikut nunat ataani, ataa ovalo imakaluangitumik tahiuyat; ovalo aalat mahaktiktumik ataani hikut, itiyumik ovalo halumayut imait ovalo ititjutainik.

3. *Hikut nunat ataani hinaani aalangugutait*

Havakativut nunami katitikhimayut mikhaanut hinaani hikut nunat ataani nungutigutainik haniani Akulailgumi. Amigaivuyaktut nunaat naunaiyakhimayut tagiut maliinit, kuugauyainit, imaiyagutainitlu ovalo imaktigutainitlu. Hapkoa katitikhimayut ilahimayut nunauyanit unakutainik naunaiyautainik kingiktut hanianit, hinaanitlu ovalo piksaliukhimayut naunaiyaklugit aalangugutait hinaat ovalo hunat aalanguktigutainit. Katitikhimayugutlu hikut nunat ataani kimilguugutainik takuhimaliktuni hinaat, ilauiyut hikut. Aipaanganit, tingmitjutainut kimilguukhimayut katitikhugit piksat kimilguuvianit ovalo takuyut aalangugutait nunami. Katitikhimayut nunami atuniaktut tuhaktulugit hanauyakhimayait hinaani hikut nunat ataani nungutitiktut. Hivuliit takuhimaliktut kimilguukviptinit ikpinagutait nunat nungugigutait ovalo hinaat nungutiktut. Kitkanit September 2021mit July 2023mut, hinaat nungutikhimayut 5.1mit \pm 4.1 mut, ovalo anginikhaamut 17.7 m. Ovalo, mikiyut hanauyakhimayut hinaat Akulailgumi hanahimaliktut malikhutik INRSmi. Hivuliit maliit kimilguukhimayut naunaiyaliktut. Aipaanut piniaktut iniktiklugit kimilguugutait ilanganut maliit ovalo hikut nunat ataani kimilguugutait.

4. *Puyuuktut hikut nunat ataani hinaani*

Auyami 2023, havakativut kinikhiahimayut pingahuni hinaani (Akulailguk, Tikigakyuat Kuugaa ovalo Tikigakyuami) nani katitikhimayut 50nik imanik ilauiyut mahaktihimayunit, imainit, nunat ataani ovalo hinaani tagiut imat. Amigaivuyaktut hunavaluit nunauyamit nanihimayut kimilguukhimayainit, ovalo tagiuligutainit unagutait, hunavaluit, nunauyamit ovalo haviit. Amigaivuyaktut hamani kimilguukhimayunit kimilguuvingmungakhimayut CHARSkuni ovalo aalat munagiyauiyut. Nakuuyumik kimilguukhimayugut atukhutik naalautigutainik mahaktihimayunit hanianit hinaat. Hivuliit nanihimayut hunavaluit hikut nunat ataani nungutikhimayut puyumut ovalo angiyunit puyut ovalo puyualuit.

Nunalaani katimayut ovalo kimilguukhimayut iniktigutait

Nunamungatinata, katimakatigihimayavut HTOkut ukakatigivlugit huliniaktut hanayakhami ovalo paknaiyautait aipaanganut tatkikhiuktut ovalo hivuliit iniktihimayut nungutigutait hanianit Ikaluktutiami ovalo "Iluviit". Januarymi 2024, tuniniaktugut hanayakhaptinit ovalo iniktigutait Keelinimit Imakatigiit Aniktitaigiyiit Katimayigalaat katimatitlugit, ilauiyut Kavamatkut Munagiit (Ingilgaatiligiit Kanatami, Hikulikiit, ECCC), KIA, NTI, KRWB, CCG Ilauiyut, EHTO, ovalo Nunami Hugaakhiuktut ovalo Inutkutjat. Julymi 2023, havakativut ilauihimayut kuyimayatukangit ayoikhaiplutik ovalo ukiuktaktumi nunalaat ilautjutainik pipkaihimayait CHARSkut; "POLARKunut ukaktiit ilangit"), nani kitkaniitut kimilguukhimayut nanihimayait tuhaktiplugit Ikaluktutiamiunut. Kingulimi hamani hanayakhat aipaanut Nunakyuami Katimakyuaniaktut Hikut Nunat Ataani, katimaniaktut Whitehorsemi (June 2024).